

Dictamen en relació amb la consulta relativa a la instal·lació de càmeres que gravin l'interior dels vehicles que presten serveis de taxi.

Antecedents

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades una consulta relativa a la instal·lació de càmeres que gravin l'interior dels vehicles que presten serveis de taxi amb l'objecte de prevenir i, en el seu cas, perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades en aquest context.

En la seva consulta exposa que:

“De conformitat amb el que determina el Decret 277/2016, de 2 d'agost, de reestructuració del Departament de Territori i Sostenibilitat, corresponen a la Direcció General de Transports i Mobilitat les funcions de planificar, coordinar, executar i fer el seguiment de la política general del transport per carretera, ferroviari i per cable, de ports i d'aeroports, així com de dirigir-ne les actuacions relatives a la seva ordenació i establir-hi criteris.

En el marc de l'exercici de les funcions dalt esmentades, aquesta Direcció General de Transport i Mobilitat va constituir la Comissió Catalana de Seguretat del Taxi, conformada per les associacions representatives del sector, representants de l'Administració Local, membres dels cossos de policia actuants a Catalunya i de la pròpia Direcció General de Transports i Mobilitat, amb l'objecte d'analitzar les actuacions necessàries per tal que els serveis de taxi que es duen a terme al territori de Catalunya assoleixin uns estàndards de seguretat eficaços en relació amb l'eventual comissió de conductes delictives contra les persones conductores dels vehicles i/o contra les persones usuàries dels serveis de transport que ens ocupen.

En aquest sentit, en data 1 de febrer de 2024 va tenir lloc la darrera reunió de la Comissió Catalana de Seguretat de Taxi, en el curs de la qual es va fer palès per part de les associacions representatives del sector, l'interès d'instal·lar càmeres de videovigilància a l'interior dels vehicles que presten serveis de taxi, circumstància que, en opinió d'aquesta Direcció General de Transport i Mobilitat, podria presentar afectacions envers les disposicions vigents en matèria de protecció de dades.

Atesos els motius descrits, aquesta unitat directiva formula consulta a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, per tal que emeti dictamen en relació amb els següent extrems:

“1. Si resulta viable, de conformitat a la normativa de protecció de dades, la instal·lació de càmeres que gravin l'interior dels vehicles que presten serveis de taxi, amb l'objecte de prevenir i, en el seu cas, perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades en aquest context.

2. Pel cas que sigui efectivament viable la instal·lació de càmeres a l'interior dels vehicles que presten serveis de taxi, expressió de les condicions legals aplicables al funcionament del sistema de gravació d'imatges instal·lables en aquests vehicles.”

Amb posterioritat a la sol·licitud de dictamen, es presenta un aclariment a la consulta en els termes següents:

“A efectes aclaratoris, us fem palès que el supòsit de fet sobre el que (...) sol·licita el dictamen de l'ACPD, parteix en tot cas de la hipòtesi que els dispositius de gravació només s'activarien en el cas que la persona conductora d'un vehicle que presti serveis de taxi, activés el comandament davant una situació d'emergència que ho justifiqués”.

Analitzada la consulta, vista la normativa vigent aplicable, i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica emeto el dictamen següent:

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

La consulta planteja si resulta viable, de conformitat amb la normativa de protecció de dades, la instal·lació de càmeres que gravin l'interior dels vehicles que prestin serveis de taxi, amb l'objecte de prevenir i, si escau, perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades en aquest context. I, en el seu cas expressió de les condicions legals aplicables al funcionament del sistema de gravació d'imatges instal·lables en aquests vehicles.

No s'aporta a la consulta cap informació addicional que permeti conèixer quines serien les característiques tècniques que tindrien les eventuais càmeres a instal·lar a l'interior dels vehicles, el seu camp de visió, si les imatges són gravades o es preveu un visionat en temps real d'aquestes, els possibles períodes de conservació de les imatges, si escau, així com la fonamentació dels problemes preexistents que es pretenen resoldre amb la mesura i si s'ha analitzat solucions alternatives o no, qüestions aquestes que han de ser objecte d'anàlisi i documentació per part del responsable del tractament tal com s'exposarà a continuació. S'indica, però, en l'aclariment presentat que, en qualsevol cas els dispositius de gravació només s'activarien en el cas que la persona conductora d'un vehicle que presti servei de taxi, activés el comandament davant una situació d'emergència que ho justifiqués.

En qualsevol cas, les característiques concretes de les càmeres a instal·lar actuaran d'una banda, com a paràmetre de proporcionalitat de la mesura i, d'altra banda, cal tenir present que l'afectació a la privacitat i eventuais limitacions que s'hagin d'establir a aquests equips tècnics porten causa de l'aplicació dels principis generals en matèria de protecció de dades i, prèviament a aquesta anàlisi, caldrà avaluar si existeix base jurídica que permeti el tractament de dades amb els dispositius de videovigilància que es vulguin instal·lar.

No s'indica tampoc si es pretén, en l'àmbit competencial que correspon a la Generalitat de Catalunya en relació amb la regulació del servei de taxi, una modificació legislativa que afecti amb caràcter general a tot el sector i que habiliti, en cas de ser possible, que els vehicles que es destinen al servei de taxi incorporin sistemes de videovigilància amb la determinació de les garanties i els requisits necessaris per adequar-se a la normativa de

protecció de dades o si els que es vol analitzar és, des del marc legal vigent la possibilitat d'emprar aquests sistemes de gravació.

Per aquesta raó, l'anàlisi jurídica es realitzarà estrictament sota la avaluació del marc normatiu actualment vigent, integrat per la normativa general de protecció de dades i atenent igualment a la normativa reguladora de la prestació del servei del taxi, en particular, la vigent Llei 19/2003, de 4 de juliol, del taxi.

III

D'entrada cal tenir en consideració que l'article 4.1 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (en endavant, RGPD), defineix les dades personals com qualsevol informació *“sobre una persona física identificada o identificable («el interesado»); se considerará persona física identificable toda persona cuya identidad pueda determinarse, directa o indirectamente, en particular mediante un identificador, como por ejemplo un nombre, un número de identificación, datos de localización, un identificador en línea o uno o varios elementos propios de la identidad física, fisiológica, genética, psíquica, económica, cultural o social de dicha persona”* (article 4.1).

L'article 4.2 de l'RGPD defineix el tractament de dades com *“cualquier operación o conjunto de operaciones realizadas sobre datos personales o conjuntos de datos personales, ya sea por procedimientos automatizados o no, como la recogida, registro, organización, estructuración, conservación, adaptación o modificación, extracción, consulta, comunicación por transmisión, difusión o cualquier otra forma de habilitación de acceso, cotejo o interconexión, limitación, supresión o destrucción”*.

La imatge i, si escau, la veu de les persones físiques, usuàries del servei de taxi i fins i tot dels mateixos conductors dels vehicles, són dades personals el tractament de les quals s'han de sotmetre als principis i garanties de la normativa de protecció de dades, el RGPD i Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD).

Pel que fa a la naturalesa de les dades consistents en la imatge i la veu de persones físiques, en principi, d'acord amb l'RGPD no han de considerar-se categories especials de dades. En aquest sentit, si bé l'article 4.14 de l'RGPD estableix que son dades biomètriques: *“los datos personales obtenidos a partir de un tratamiento técnico específico, relativos a las características físicas, fisiológicas o conductuales de una persona física que permitan o confirmen la identificación única de dicha persona, como imágenes faciales o datos dactiloscópicos*, el considerant 51 especifica que *“El tratamiento de fotografías no debe considerarse sistemáticamente tratamiento de categorías especiales de datos personales, pues únicamente se encuentran comprendidas en la definición de datos biométricos cuando el hecho de ser tratadas con medios técnicos específicos permita la identificación o la autenticación unívocas de una persona física”*.

Per tant, únicament es considera que la imatge i la veu són dades biomètriques quan s'apliquin mitjans tècnics que permetin la identificació o l'autenticació unívocues d'una persona física.

En aquest sentit, escau tenir en consideració els punts 10 i 12 de les Directrius 05/2022, del Comitè Europeu de Protecció de Dades, aprovades el 26 d'abril de 2023, sobre l'ús de la tecnologia de reconeixement facial en l'àmbit de l'aplicació de la llei, que posen de manifest la diferència entre la identificació (destinada a verificar que una persona és qui diu ser) i l'autenticació (destinada a trobar una persona entre un grup d'individus, dins d'una àrea concreta, una imatge o una base de dades) per concloure que: *“Tot i que ambdues funcions –autenticació i identificació– són diferents, totes dues es relacionen amb el tractament de dades biomètriques relacionades amb una persona física identificada o identificable i, per tant, constitueixen un tractament de dades personals i, més concretament, un tractament de categories especials de dades personals”*.

És a dir, la imatge i la veu de les persones usuàries del servei del taxi, i fins i tot dels treballadors per compte d'altri que poden conduir aquests vehicles, que podrien ser susceptibles de ser captats per un sistema de videovigilància, en principi i pel sol fet de ser captades, no han de considerar-se un tractament de dades biomètriques (categories especials de dades), sempre que aquestes dades no es tractin amb mitjans tècnics específics per tal d'identificar o autenticar de manera unívoca les persones afectades, qüestió molt important a tenir en consideració a l'hora de seleccionar i implementar aquests sistemes, el que no sembla que concorri en el supòsit referent a la consulta formulada.

Segons s'indica a la consulta, la instal·lació de càmeres als interiors dels vehicles que presten serveis de taxi té com a objecte prevenir i en el seu cas perseguir agressions i altres conductes delictives, per tant, sembla que es tractaria d'un tractament de dades amb finalitats de videovigilància. L'article 22.1 LOPDGDD estableix que “las personas físicas o jurídicas, públicas o privadas, podrán llevar a cabo el tratamiento de imágenes a través de sistemas de cámaras o videocámaras con la finalidad de preservar la seguridad de las personas o bienes, así como de sus instalaciones”.

Així, al tractament de les dades de les persones usuàries del servei de taxi amb la finalitat de videovigilància, a què fa referència la consulta, els resulta d'aplicació, la normativa de protecció de dades esmentada (RGPD, LOPDGDD).

IV

L'article 4.7 de l'RGPD defineix el responsable del tractament com “la persona física o jurídica, autoridad pública, servicio u otro organismo que, solo o junto con otros, determine los fines y medios del tratamiento; si el Derecho de la Unión o de los Estados miembros determina los fines y medios del tratamiento, el responsable del tratamiento o los criterios específicos para su nombramiento podrá establecerlos el Derecho de la Unión o de los Estados miembros”.

El responsable del tractament és la persona a qui correspon avaluar els riscos per als drets i les llibertats de les persones físiques afectades pel tractament, tenint en consideració la naturalesa, l'àmbit, el context i les finalitats del tractament i a qui correspon aplicar les mesures tècniques i organitzatives apropiades per garantir i poder demostrar que el tractament és conforme amb la normativa de protecció de dades (article 24.1 RGPD).

La Llei 19/2003, de 4 de juliol, del taxi, estableix a l'article 8 que el titular d'una llicència de taxi pot ser una persona física o jurídica, en forma de societat mercantil, societat laboral o cooperativa de treball associat.

Per la seva banda, l'article 18, pel que fa a l'exercici de l'activitat de taxi estableix:

"1. Els titulars de llicències poden prestar el servei personalment o mitjançant la contractació de conductors assalariats. En aquest darrer cas, les persones contractades han de tenir el certificat habilitant per a exercir la professió. En el cas que es tracti d'un conductor o conductora en període de pràctiques, ha de portar la documentació acreditativa de la seva situació. Queda expressament prohibit tot tipus de contractació de conductors que no tinguin el certificat corresponent.
(...)"

Per tant, el responsable del tractament de les dades d'un sistema de videovigilància en els taxis seria el titular de la llicència de taxi, que pot ser d'acord amb la norma analitzada, una persona física o bé, una persona jurídica.

En els casos en els quals la titularitat de la llicència de taxi correspon a una persona jurídica, els conductors dels vehicles de taxi poden tenir la condició d'assalariat. Al respecte escau tenir en consideració que, si el sistema de videovigilància permetés també la captació de la persona conductora del vehicle, es podria donar, a més de l'afectació a privacitat de les persones usuàries del servei de taxi, també la del conductor.

L'article 89 de la LOPDGDD, que estableix les condicions en les quals els empleadors poden tractar les imatges obtingudes a través de sistemes o càmeres o videocàmeres per a l'exercici de funcions de control dels treballadors prevista a l'article 20.3 de l'Estatut dels Treballadors.

Ara bé, la consulta només fa referència a la finalitat de seguretat tant de les persones conductores, com en el seu cas de les persones usuàries, i no una finalitat de control laboral.

V

L'article 5.1.a) RGPD estableix que tot tractament de dades personals ha de ser lícit, lleial i transparent en relació amb l'interessat. Per tal que aquest tractament sigui lícit cal que concorri alguna de les condicions previstes en l'article 6 RGPD, entre les quals, en el cas que ens ocupa, caldria tenir en consideració l'apartat f) que preveu "el tratamiento es necesario para la satisfacción de intereses legítimos perseguidos por el responsable del tratamiento o por un tercero, siempre que sobre dichos intereses no prevalezcan los intereses o los derechos y libertades fundamentales del interesado que requieran la protección de datos personales, en particular cuando el interesado sea un niño".

Cal tenir en compte que la base jurídica de l'interès legítim (art. 6.1.f) RGPD) no s'aplica de manera automàtica sinó que és necessari fer una ponderació que tingui en compte els interessos legítims perseguits pel responsable del tractament o per un tercer, els interessos o els drets i les llibertats fonamentals de l'interessat i les garanties adequades que s'ofereixin.

És a dir, cal valorar si en el supòsit concret objecte d'anàlisi hi ha un interès legítim perseguit pel responsable del tractament o pel tercer o tercers als quals es comuniquin les dades que prevalgui sobre l'interès o els drets i les llibertats fonamentals de l'interessat o si, per contra, aquests drets fonamentals o interessos dels interessats a què es refereixi el tractament de les dades han de prevaler sobre l'interès legítim en què el responsable pretén fonamentar el tractament de dades personals.

Al respecte, les Directrius 3/2019 sobre el tractament de dades personals mitjançant dispositius de vídeo, de 29 de gener de 2020, del Comitè Europeu de Protecció de Dades (l'EDPB), ve a recordar que la videovigilància pot ser legítima si és necessària per a complir la finalitat de l'interès legítim perseguit per un responsable del tractament o per un tercer, excepte que aquest interès no prevalgui sobre els interessos de l'interessat o els seus drets i llibertats. A més identifica que els interessos legítims perseguits poden ser "de caràcter jurídic, econòmic o moral.

El Comitè posa en relleu que l'interès legítim en la videovigilància pot provenir de "situacions reals de perill amb la finalitat de protegir la propietat davant de robatoris, furts o vandalisme" i ha de ser una qüestió actual, és a dir no ha de ser "fictici o especulatiu". Tal com indica Comitè:

"(...)ha d'existir una situació de perill real, com danys o incidents greus en el passat per a poder iniciar la vigilància. A la llum del principi de retiment de comptes, als responsables els convindria documentar els incidents pertinents (data, forma, pèrdua econòmica) i els càrrecs penals relacionats. Aquests incidents documentats poden ser una prova sòlida de l'existència d'un interès legítim. L'existència d'un interès legítim i la necessitat de vigilància s'ha d'avaluar a intervals periòdics (per exemple, un cop a l'any, en funció de les circumstàncies)."

En el cas dels titulars de les llicències de taxi, per tal de fonamentar la videovigilància en la protecció d'un interès legítim han de poder demostrar i documentar aquest interès legítim en una finalitat de prevenir i, en el seu cas, perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades en aquest context.

Es fa esment també en la consulta com a finalitat del tractament, i si escau, perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades en aquest context. En aquest cas, l'interès legítim també podria referir-se al dret fonamental a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE), en la mesura que les imatges susceptibles de ser gravades tinguin també com a finalitat ser utilitzades com a prova per a determinar les responsabilitats derivades de la producció d'un incident a l'interior del vehicle del servei de taxi.

És pública i notòria la situació d'inseguretat que pateix el sector del taxi a partir de les notícies publicades en premsa i, de ben segur el sector disposa de dades concretes en relació al nombre de denúncies per agressions o respecte la comissió d'il·lícits que permeten documentar l'existència d'una situació de perill real que fonamentaria la consideració de l'interès legítim com una base jurídica vàlida en el cas que ens ocupa.

En aquest sentit, l'interès legítim podria ser una base legitimadora suficient per a la instal·lació dels dispositius de videovigilància, sense perjudici de la possible concurrència d'altres bases legitimadores que, tot i que no necessàries, legitimarien addicionalment el

tractament i, simultàniament, permetria homogeneïtzar les condicions d'aquest a uns paràmetres unitaris.

Tal com hem indicat, l'article 6.1 RGPD estableix que el tractament és lícit si és necessari per al compliment d'una obligació legal aplicable al responsable del tractament (6.1.c), i si és necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic (6.1.e). L'apartat tercer d'aquest article 6 estableix que la base del tractament indicat a les lletres c) i e) de l'apartat 1 ha de ser establert pel dret de la Unió o pel dret dels estats membres que s'apliqui al responsable del tractament. Al respecte estableix:

“La finalidad del tratamiento deberá quedar determinada en dicha base jurídica o, en lo relativo al tratamiento a que se refiere el apartado 1, letra e), será necesaria para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento. **Dicha base jurídica podrá contener disposiciones específicas para adaptar la aplicación de normas del presente Reglamento, entre otras: las condiciones generales que rigen la licitud del tratamiento por parte del responsable; los tipos de datos objeto de tratamiento; los interesados afectados; las entidades a las que se pueden comunicar datos personales y los fines de tal comunicación; la limitación de la finalidad; los plazos de conservación de los datos, así como las operaciones y los procedimientos del tratamiento, incluidas las medidas para garantizar un tratamiento lícito y equitativo**, como las relativas a otras situaciones específicas de tratamiento a tenor del capítulo IX. El Derecho de la Unión o de los Estados miembros cumplirá un objetivo de interés público y será proporcional al fin legítimo perseguido”.

Sobre això, el considerant 45 de l'RGPD assenyala que:

“Cuando se realice en cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento, o si es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos, el tratamiento debe tener una base en el Derecho de la Unión o de los Estados miembros. El presente Reglamento no requiere que cada tratamiento individual se rija por una norma específica. Una norma puede ser suficiente como base para varias operaciones de tratamiento de datos basadas en una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento, o si el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos. La finalidad del tratamiento también debe determinarse en virtud del Derecho de la Unión o de los Estados miembros. Además, dicha norma podría especificar las condiciones generales del presente Reglamento por las que se rige la licitud del tratamiento de datos personales, establecer especificaciones para la determinación del responsable del tratamiento, el tipo de datos personales objeto de tratamiento, los interesados afectados, las entidades a las que se pueden comunicar los datos personales, las limitaciones de la finalidad, el plazo de conservación de los datos y otras medidas para garantizar un tratamiento lícito y leal. Debe determinarse también en virtud del Derecho de la Unión o de los Estados miembros si el responsable del tratamiento que realiza una misión en interés público o en el ejercicio de poderes públicos debe ser una autoridad pública u otra persona física o jurídica de Derecho público, o, cuando se haga en interés público, incluidos fines sanitarios como la salud pública, la protección social y la gestión de los servicios de sanidad, de Derecho privado, como una asociación profesional.”

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya atribueix a la Generalitat en el seu l'article 169 la competència exclusiva sobre "els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament dins el territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Aquesta competència inclou en tot cas, (...) c) La regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme".

En exercici d'aquestes competències, la llei del taxi regula aquesta activitat i fixa les condicions generals de prestació del servei, determinant-ne la forma de contractació, la qualificació i la formació del personal que intervé en la gestió d'aquesta modalitat de transport i estableix el catàleg de drets i deures dels usuaris per tal de garantir-ne la protecció durant la prestació dels serveis, entre d'altres. D'acord amb la seva exposició de motius la llei "estableix el compromís de les administracions competents en la matèria de promoure la introducció progressiva d'innovacions tecnològiques en els serveis de taxi, comptant sempre amb la participació dels agents del sector".

Entre els principis que regeixen l'exercici de l'activitat del servei de taxi l'article 3.1 de la llei recull el principi d'intervenció administrativa, fonamentada en la necessària garantia d'interès públic per a l'assoliment d'un nivell òptim de qualitat en la prestació del servei.

En aquest context, una revisió de la normativa reguladora del taxi que regulés, per raons de seguretat en la prestació del servei la incorporació d'un sistema de videovigilància en els vehicles que es destinen al servei de taxi, podria constituir igualment una base jurídica concorrent legitimadora d'aquest tractament. Ara bé, en els termes de l'article 6.4 RGPD, la modificació de la llei del taxi amb aquesta finalitat hauria de determinar el tipus de dades personals objecte de tractament, els interessats afectats, el règim de comunicació i conservació i les mesures per a garantir que el tractament és lícit, lleial i respectuós amb la resta de principis que regeixen el tractament de les dades personals.

VI

A més del principi de licitud, qualsevol tractament de dades ha de complir la resta de principis recollits a l'RGPD. En concret, en el cas de la videovigilància té especial transcendència el principi de minimització de l'article 5.1.c) RGPD, segons el qual les dades han de ser adequades, pertinents i limitades a allò que sigui necessari en relació amb la finalitat per a les quals són tractades. En conseqüència, les imatges només es poden captar i tractar a través d'un sistema de videovigilància quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i la finalitat determinada, explícita i legítima per a la qual es volen obtenir.

Així, com a norma general la pertinència o no d'utilitzar un determinat sistema de videovigilància, des de la perspectiva de la protecció de dades, ha de respondre a una valoració i una ponderació prèvies, que correspon al responsable del tractament i que ha de tenir en compte, entre d'altres, l'afectació dels drets de la ciutadania i el compliment dels principis i garanties de la normativa de protecció de dades.

En aquest sentit, el punt 24 de les Directrius 3/2019, sobre el tractament de dades personals mitjançant dispositius de vídeo estableix que:

“Antes de instalar un sistema de videovigilancia, el responsable del tratamiento debe examinar siempre de forma crítica si dicha medida es en primer lugar adecuada para lograr el objetivo deseado y, en segundo lugar, si es adecuada y necesaria para su fin. **Solo se debe optar por las medidas de videovigilancia si la finalidad del tratamiento no pudiera lograrse razonablemente por otros medios que sean menos intrusivos para los derechos y libertades fundamentales del interesado.**” (la negreta és nostra)

Dit això, des del punt de vista de la protecció de dades, és necessari acreditar que existeix una relació de proporcionalitat entre el fi pretès i la manera en què es tractaran les dades de les persones afectades, així com que no hi ha cap altra mesura més idònia.

Així mateix, les Directrius 3/2019 sobre el tractament de dades personals mitjançant dispositius de vídeo, exposa que “Dado que el equilibrio de intereses es obligatorio de conformidad con el Reglamento, la decisión debe adoptarse caso por caso (...).Hacer referencia a situaciones abstractas o comparar casos similares entre si no es suficiente. El responsable debe evaluar los riesgos de intrusión en los derechos del interesado; en este caso el criterio decisivo es la intensidad de la intervención para los derechos y libertades del particular”.

A més, com ha posat de manifest reiterada jurisprudència (per totes, la STC 39/2016, de 3 de març), per tal de comprovar si una mesura restrictiva d'un dret fonamental respecta el principi de proporcionalitat, cal que aquesta compleixi amb tres requisits: que sigui susceptible d'aconseguir l'objectiu proposat (judici d'ideïtat); que sigui necessària, en el sentit que no existeixi una altra més moderada per a la consecució d'aquest propòsit amb la mateixa eficàcia (judici de necessitat); i, finalment, que sigui ponderada o equilibrada, en derivar-se més beneficis o avantatges per a l'interès general que perjudicis sobre altres béns o valors en conflicte (judici de proporcionalitat en sentit estricte), és a dir, si la ingerència produïda per la dita mesura en el titular del dret objecte de restricció és la mínima per assolir el fi legítim pretès amb la seva adopció.

Així, als efectes del judici de proporcionalitat el responsable del sistema de videovigilància ha de ponderar els diferents drets i béns jurídics en joc analitzant, entre d'altres, la necessitat d'utilitzar aquests sistemes, la idoneïtat de la instal·lació de sistemes de videovigilància per a assolir la finalitat perseguida, el risc que pot suposar per als drets de les persones, ateses les característiques del sistema de videovigilància, les circumstàncies de la captació i les persones afectades, l'absència de mesures de vigilància alternatives que comportin un risc menor, en relació amb possibles intromissions en els drets fonamentals, si les característiques de configuració del sistema permeten assolir la finalitat perseguida de la manera menys intrusiva pels drets de les persones afectades.

Interessa destacar que el Tribunal Suprem ha estimat que la instal·lació de càmeres de videovigilància per raons de seguretat, en el sentit de vigilar la comissió d'actes il·lítics per les persones treballadores (o per tercers), excloent qualsevol altre tipus de control laboral aliè a la seguretat (com ara, absències del lloc de treball, converses amb companys o, en general, l'efectivitat en el treball), superaria el triple test de proporcionalitat (a tall d'exemple, STS de 31 de gener de 2017 o STS de 13 d'octubre de 2021), atès que es tractaria d'una mesura justificada si existeixen indicis raonables sobre la comissió d'infraccions greus (no meres irregularitats) referida a perills concrets; idònia per aconseguir la finalitat pretesa, al permetre descobrir a eventuais infractors i sancionar les seves conductes, amb un efecte

dissuasiu; i necessària, atesa la inexistència d'altre tipus de mitjans menys intrusius per assolir la finalitat.

Malgrat que els casos analitzats en aquelles sentències no es refereixen a la videovigilància en espais com l'ara proposat, ni es veuen afectades altres persones diferents dels mateixos treballadors, la situació podria ser equiparable com a mesura de protecció davant l'existència d'indiscrecions raonables de la possible comissió de fets il·líicits greus en la prestació del servei de taxi, que com s'ha exposat podria quedar degudament documentat.

A títol d'exemple es pot tenir en consideració també la Sentència núm. 25/2021 de 15 gener, del Jutjat del Social d'Avilés, que analitza la possible vulneració dels drets dels treballadors per la implantació d'un sistema amb les característiques següents:

“La empresa finalmente procedió a implantar el referido sistema con activación a la fecha indicada en la comunicación dirigida al comité de empresa y a los trabajadores . En lo que nos ocupa, **consiste en una cámara de vigilancia LYTX DriveCam ER-FC1, Series DC6000-003, con un ángulo de visión de 131º al interior y de 82º al exterior, y que está colocada en el centro del parabrisas delantero a 116 cms de altura sobre la plataforma, 110 cms de distancia de la posición de la cabeza del conductor en perpendicular al parabrisas, y 80 cms de distancia de la posición de la cabeza del conductor en paralelo al parabrisas. Aunque la cámara cuenta con esa funcionalidad, **se encuentra configurada de tal forma que no se puede acceder a la misma de forma remota, ni realiza grabaciones en tiempo real, y solamente capta imágenes cuando el conductor la activa manualmente o cuando se produce un evento, entendiéndose por tal la aceleración, deceleración o giro brusco, o una colisión, de manera que en esos casos únicamente se conserva la grabación de 8 segundos anteriores y 4 posteriores al evento. Tampoco se encuentra habilitada para grabar audio**”.**(Fets Provats Tercer)

Davant d'aquest supòsit el tribunal conclou:

“Si esto es así, procede pasar a analizar las características del sistema implantado, más allá de sus eventuales potencialidades teóricas, a los efectos de valorar si concurren circunstancias, que, como se sostiene, puedan suponer una vulneración de los derechos fundamentales de los trabajadores afectados. (...)Pues bien, si esto es así, se considera que el sistema sí reúne criterios de proporcionalidad, en orden a las finalidades que persigue (sentencia del Tribunal Constitucional 39/2016, de 3 de marzo (RTC 2016, 39)), no habiéndose considerado tampoco que vulnere derechos por la Agencia Española de Protección de Datos (...)”, (Fonament Jurídic Tercer)

En el cas que ens ocupa, el judici de proporcionalitat hauria d'avaluar:

a) En primer lloc, si la mesura és susceptible d'aconseguir l'objectiu proposat (judici d'idoneïtat). Al respecte, no es pot negar que la gravació de les imatges de l'interior del vehicle del servei de taxi permetria, assolir la finalitat perseguida de prevenir i, en el seu cas, perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades en aquest context. Tant per l'efecte dissuasiu que l'existència de la videovigilància pot produir davant d'eventuals actes delictius, com per la possibilitat de disposar d'elements probatoris per a la persecució dels presumptes agressors o responsables dels fets il·líicits.

b) En segon lloc, si la mesura és necessària (judici de necessitat). Com s'ha exposat, de segur el sector del taxi disposa de dades concretes en relació amb el nombre de denúncies per agressions o respecte la comissió d'il·lícits que permeten justificar la necessitat de la mesura, sense que en principi s'apreciï l'existència d'una opció alternativa que, per assolir la mateixa finalitat, tingués una afectació a la privacitat inferior.

c) I finalment, si la mesura és ponderada o equilibrada, pel fet que de la seva implantació se'n deriven més beneficis o avantatges per a l'interès general que perjudicis per a altres béns jurídics o valors en conflicte (judici de proporcionalitat en sentit estricte). En el cas concret que ens ocupa, adquireix especial rellevància l'espai o zona en què es pretén dur a terme la videovigilància amb fins de seguretat, com són els vehicles destinats al servei de taxi.

En qualsevol cas, l'anàlisi de proporcionalitat s'ha de fer igualment atenent a les condicions tècniques dels dispositius incorporats, el termini de conservació de les imatges (extrem que es tracta a la consideració jurídica vuitena), els angles de visió recollits (tal com exposem a la consideració jurídica subsegüent) i, entre d'altres extrems, les pròpies condicions de captació de la imatge. En aquest sentit, el fet de que la captació es trobi relacionada amb una activació mitjançant un comandament davant una situació d'emergència que ho justifiqués seria, evidentment, en termes de proporcionalitat, més adequat al respecte a la privacitat que altres sistemes de captació continuada.

Per una banda, és evident que l'habitacle del taxi és un espai reduït en el qual, en principi, l'usuari pot tenir una certa expectativa de privacitat que no es donaria en altres transports públics, com són els autobusos o els trens, els quals disposen ja de sistemes de videovigilància per a la preservació de la seguretat tant de les persones usuàries com dels mateixos treballadors.

Un altre element a valorar és si el sistema permetria només la gravació d'imatges o també la veu. El tractament de la imatge, i especialment de la veu, de les persones físiques amb finalitats de vigilància només es pot considerar proporcionat quan sigui adequat per contribuir de forma clara a la millora del servei o activitat, i la dita finalitat no es pugui obtenir amb altres mitjans que, sense exigir esforços desproporcionats, resultin menys intrusius per als drets de les persones. Efectivament, la gravació de la veu és especialment intrusiu en un sistema de videovigilància, per aquest motiu caldrà justificar de manera suficient la necessitat del seu tractament.

Un sistema, com el plantejat en la consulta, en el qual la gravació de la imatge i la veu de les persones usuàries no s'efectués de manera sistemàtica i continuada, sinó que la gravació es pogués activar pel conductor davant una situació de perill real, seria menys intrusiu en els drets de les persones usuàries i més respectuós amb les expectatives de privacitat dels usuaris del servei, a la vegada que exclouria també un possible ús com a control laboral del sistema. A més, la gravació de la veu, resultaria justificada amb la finalitat de disposar d'elements probatoris en cas d'una possible agressió sigui física o verbal.

En definitiva, si es donessin aquestes circumstàncies es podria considerar que la implantació d'un sistema de videovigilància dintre dels taxis podria superar també el judici de proporcionalitat en sentit estricte.

VII

Una altra circumstància que té especial transcendència en el cas plantejat és el fet que els vehicles en els quals s'efectuarà el tractament de dades de videovigilància estan ubicats en la via pública, amb el corresponent risc que la gravació pogués afectar aquesta zona.

Respecte de la captació d'imatges de la via pública l'article 22 de l'LOPDGDD estableix que:

“2. Solo podrán captarse imágenes de la vía pública en la medida en que resulte imprescindible para la finalidad mencionada en el apartado anterior.

No obstante, será posible la captación de la vía pública en una extensión superior cuando fuese necesario para garantizar la seguridad de bienes o instalaciones estratégicos o de infraestructuras vinculadas al transporte, sin que en ningún caso pueda suponer la captación de imágenes del interior de un domicilio privado.

(...)

6. El tratamiento de los datos personales procedentes de las imágenes y sonidos obtenidos mediante la utilización de cámaras y videocámaras por las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad y por los órganos competentes para la vigilancia y control en los centros penitenciarios y para el control, regulación, vigilancia y disciplina del tráfico, se registrará por la legislación de transposición de la Directiva (UE) 2016/680, cuando el tratamiento tenga fines de prevención, investigación, detección o enjuiciamiento de infracciones penales o de ejecución de sanciones penales, incluidas la protección y la prevención frente a las amenazas contra la seguridad pública. Fuera de estos supuestos, dicho tratamiento se registrará por su legislación específica y supletoriamente por el Reglamento (UE) 2016/679 y la presente ley orgánica.

(...).”

La captació d'imatges a la “via pública” correspon només, en principi, a les Forces i Cossos de Seguretat per a determinades finalitats vinculades a la prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals i la protecció i la prevenció davant de les amenaces contra la seguretat pública, d'acord amb el que preveu la normativa específica aplicable.

En aquest sentit, cal estar al que estableix la Llei orgànica 7/2021, de 26 de maig, de protecció de dades personals tractades amb finalitats de prevenció, detecció, investigació i enjudiciament d'infraccions penals i execució de sancions penals.

El titular del servei de taxi, com a responsable de tractament, no estaria legitimat per a la captació d'imatges de la via pública, tret que aquesta fos incidental i quedés degudament acreditat el caràcter accessori i inevitable de la captació per assolir la finalitat de vigilància perseguida.

El Tribunal Suprem vincula l'accessorietat d'una imatge a la reconeixibilitat dels subjectes que en ella apareguin, a la major o menor proporció que ocupen en la fotografia, o tractant-se d'imatges en moviment a l'aparició d'aquests subjectes fugaçment o en un segon pla. El mateix podria dir-se de la possible captació de números de matrícula de cotxes. Per al Tribunal, la intromissió quedaria justificada en la mesura en què la imatge és captada de

manera accidental i secundària en relació amb la resta de la informació gràfica en què s'insereix (STS de 22 de febrer de 2007).

En el cas que ens ocupa, ateses les circumstàncies en les quals es manifesta que es produiria la gravació, es pot dir, en principi, que la gravació de la via pública per aquest sistema, en cas de produir-se, seria una captació merament accessòria, sense perjudici que del resultat de l'avaluació de riscos a que farem referència a continuació, es determinés la necessitat d'implantar mecanismes per minimitzar al màxim aquesta captació.

Adicionalment a l'indicat anteriorment, cal també tenir en consideració les circumstàncies en les quals es farà efectiu el deure d'informació als interessats previst a l'article 12 de l'RGPD.

L'article 22.4 de la LOPDGDD ha vingut a concertar el deure d'informació previst a l'article 12 de l'RGPD en l'àmbit de la videovigilància. D'acord amb aquest article:

“El deber de información previsto en el artículo 12 del Reglamento (UE) 2016/679 (LCEur 2016, 605) se entenderá cumplido mediante la colocación de un dispositivo informativo en lugar suficientemente visible identificando, al menos, la existencia del tratamiento, la identidad del responsable y la posibilidad de ejercitar los derechos previstos en los artículos 15 a 22 del Reglamento (UE) 2016/679. También podrá incluirse en el dispositivo informativo un código de conexión o dirección de internet a esta información.

En todo caso, el responsable del tratamiento deberá mantener a disposición de los afectados la información a la que se refiere el citado reglamento.”

Es permet, doncs, en l'àmbit de la videovigilància, la “informació per capes” amb l'obligació de facilitar a l'afectat la informació bàsica, mitjançant la col·locació d'un dispositiu identificatiu en un lloc visible en el qual s'informi de l'existència del tractament, la identitat del responsable i la possibilitat d'exercir els drets ARCOPOL. Aquest sistema s'ha de complementar amb la indicació d'una adreça electrònica o un altre mitjà que permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta d'informació com podrien ser codis QR o altre sistema que permeti accedir a la resta d'informació a què fa referència l'article 13 RGPD.

Seria recomanable que els cartells informatius s'adeqüin, pel que fa a la seva imatge, a efectes de garantir una unificació i la seva clara identificació, al model establert per la Instrucció 1/2009, de 10 de febrer sobre el tractament de dades de caràcter personal mitjançant càmeres amb fins de videovigilància.

VIII

Una altra qüestió rellevant en matèria de videovigilància és el termini de conservació de les dades obtingudes del sistema.

L'article 5.1.e) de l'RGPD, disposa que:

“1. Los datos personales serán:

e) **mantenidos de forma que se permita la identificación de los interesados durante no más tiempo del necesario para los fines del tratamiento de los datos personales**; los datos personales podrán conservarse durante períodos más largos siempre que se traten exclusivamente con fines de archivo en interés público, fines de investigación científica o histórica o fines estadísticos, de conformidad con el artículo 89, apartado 1, sin perjuicio de la aplicación de las medidas técnicas y organizativas apropiadas que impone el presente Reglamento a fin de proteger los derechos y libertades del interesado («limitación del plazo de conservación»);

Sobre això, el considerant 39 de l'RGPD disposa que:

“(…) Los datos personales deben ser adecuados, pertinentes y limitados a lo necesario para los fines para los que sean tratados. Ello requiere, en particular, garantizar que se limite a un mínimo estricto su plazo de conservación. Los datos personales solo deben tratarse si la finalidad del tratamiento no pudiera lograrse razonablemente por otros medios. **Para garantizar que los datos personales no se conservan más tiempo del necesario, el responsable del tratamiento ha de establecer plazos para su supresión o revisión periódica. (…)**”

El responsable del tractament ha de conservar les dades personals durant el menor temps possible. En la determinació d'aquest termini de conservació, ha de tenir-se en compte la finalitat per a la qual es necessita el tractament de les dades, de tal manera que, un cop assolida la dita finalitat, les dades personals hauran de ser suprimides.

A això cal afegir els supòsits en què l'eventual supressió de dades resulti obligatòria a conseqüència de l'exercici del dret de supressió per part de les persones afectades, en els termes establerts a l'article 17 de l'RGPD, o bé perquè les dades hagin deixat de ser exactes en relació amb la finalitat a què respon el seu tractament, d'acord amb l'article 5.1.d) de l'RGPD (principi d'exactitud).

Com pot observar-se la conservació de les dades personals i l'eventual supressió del seu tractament es troba estretament vinculada amb la finalitat per a la qual han estat recollides i tractades aquestes dades (article 5.1.b) RGPD).

En relació específicament amb la conservació de les imatges captades per sistemes de videovigilància amb fins de seguretat, l'article 22.3 LOPDGDD ha previst que les imatges que responen al compliment de la dita finalitat s'han de suprimir en el termini màxim d'un mes des de la seva captació, amb l'única excepció de conservar-les per acreditar la comissió d'actes que atemptin contra la integritat de persones, béns o instal·lacions (gravació d'una infracció penal o administrativa). En aquest cas, s'estableix que les imatges s'hauran de posar a disposició de l'autoritat competent en un termini màxim de setanta-dues hores des que es tingui coneixement de l'existència de la gravació.

Fer notar que, si bé aquest precepte estableix un període màxim de conservació d'un mes, això no significa que s'exclouï la possibilitat de conservar les imatges per períodes inferiors. De fet, quan la vigilància persegueix l'objectiu de salvaguardar la seguretat de les persones, la concurrència de la comissió d'una conducta greu vers la seva persona clarament hauria de ser apreciada en un lapse de temps més breu o, si més no, inferior al mes.

Sobre això, el Comitè europeu de protecció de dades, en el seu document Directrices 3/2019 sobre el tratamiento de datos personales mediante dispositivos de vídeo, assenyala el següent:

“El hecho de si es necesario conservar o no los datos personales debe controlarse en un corto espacio de tiempo. Por lo general, los fines legítimos de la videovigilancia son normalmente la protección de la propiedad o la conservación de pruebas. Normalmente los daños producidos se pueden reconocer un uno o dos días. (...). Teniendo en cuenta los principios del artículo 5, apartado 1, letras c) y e) del RGPD, concretamente la minimización de datos y la limitación del plazo de conservación, los datos personales deberán suprimirse en la mayoría de los casos (p. ej., a efectos de detectar vandalismo), preferentemente de forma automática, transcurridos unos días. Cuanto más tiempo dure el período de conservación (especialmente cuando supere las 72 horas), más argumentos deberán facilitarse para la legitimidad de la finalidad y la necesidad de conservación.(...)”

En el cas que ens ocupa, a manca d'altra previsió el termini màxim de conservació de les imatges gravades no podria superar el termini d'un mes. Tot i això, seria recomanable la seva supressió amb caràcter diari si no s'ha apreciat una afectació que justifiqui el seu manteniment.

De fet, en la mesura que, dels termes de la consulta, el sistema proposat no gravaria contínuament sinó que la gravació s'activaria en el cas que el conductor detectés una situació de perill. En aquest cas, si un cop activada la gravació aquesta permetés acreditar la comissió d'actes que atemptin contra la integritat de persones, béns o el mateix vehicle (gravació d'una infracció penal o administrativa), d'acord amb l'article 22.3 LOPDGDD les imatges s'haurien de posar a disposició de l'autoritat competent en un termini màxim de setanta-dues hores des que es tingui coneixement de l'existència de la gravació.

Pel que fa a la resta d'imatges, el criteri més respectuós amb la privacitat de les persones afectades seria eliminar-los amb una periodicitat inferior o, en aquells casos en què s'hagués activat la gravació en una situació d'emergència aparentment justificada, aquesta no hagués esdevingut real.

IX

Finalment, escau tenir en consideració que d'acord amb el principi de responsabilitat proactiva el responsable del tractament és el responsable del compliment dels principis relatius al tractament previstos a l'RGPD i ha de ser capaç de demostrar-ho. (article 5.2 RGPD), el que implica fer una avaluació de riscos i, eventualment, una avaluació d'impacte de protecció de dades, quan concorren els supòsits que així ho exigeixen.

Pel que fa a l'avaluació de riscos, aquesta implica valorar els riscos dels tractaments que es realitzen i adoptar les mesures tècniques i organitzatives necessàries, incloent-hi la protecció a la privacitat des del disseny i l'adopció de les mesures de seguretat necessàries.

Pel que fa a l'avaluació d'impacte de protecció de dades, l'article 35 de l'RGPD estableix l'obligació dels responsables del tractament de dur a terme una avaluació d'impacte relativa a la protecció de dades amb caràcter previ a l'inici del tractament, quan sigui probable que

per la seva naturalesa, abast, context o fins comportin un alt risc pels drets i llibertats de les persones físiques, alt risc que, segons el mateix RGPD, es veu incrementat quan els tractaments es realitzen utilitzant noves tecnologies (apartat 1).

L'apartat 3 de l'article 35 identifica els supòsits en els quals el responsable del tractament ha de dur a terme necessàriament l'AIPD, així, quan s'efectuï una avaluació sistemàtica i exhaustiva d'aspectes personals de persones físiques que es basi en un tractament automatitzat, el tractament a gran escala de categories especials de dades, o l'observació sistemàtica a gran escala d'una zona d'accés públic.

Per la seva part, l'article 28.2 de l'LOPDGDD enumera alguns supòsits en què s'entén probable l'existència d'un alt risc per als drets i llibertats de les persones, entre els quals, *“cuando el tratamiento implicase una evaluación de aspectos personales de los afectados con el fin de crear o utilizar perfiles personales de los mismos, en particular mediante el análisis o la predicción de aspectos referidos a su rendimiento en el trabajo, su situación económica, su salud, sus preferencias o intereses personales, su fiabilidad o comportamiento, su solvencia financiera, su localización o sus movimientos”* (lletra d).

A més, per facilitar als responsables dels tractaments la identificació d'aquells tractaments que requereixen una AIPD, l'RGPD disposa que les autoritats de control han de publicar una llista amb els tractaments que requereixin d'una AIPD. Aquesta Autoritat considera que cal fer una AIPD en els tractaments inclosos en la següent [llista](#), disponible al web de l'Autoritat.

En el supòsit plantejat a la consulta, en la mesura que no es pretén gravar a la totalitat dels usuaris del servei de taxi, ni sembla que es pretengui emprar una tecnologia innovadora no sembla, d'entrada, que ens trobem davant d'un supòsit que requereixi la realització d'una AIPD en els termes de l'article 35 RGPD. Sense perjudici que del resultat de l'anàlisi de risc que correspon al responsable del tractament, a la vista de les condicions concretes del sistema a implantar en resultés que el tractament comportaria un greu risc per als drets i llibertats de les persones físiques.

En aquest punt escau recordar que, dintre de les obligacions del responsable del tractament relatives a la documentació del compliment de la normativa, estaria l'elaboració de la documentació que permeti acreditar que s'ha efectuat una avaluació del risc en relació amb la seguretat de les dades que, en aquest cas, hauria de reunir, com a mínim, els requisits de la Memòria a què fa referència l'article 10 de la Instrucció 1/2009, de 10 de febrer, sobre el tractament de dades de caràcter personal mitjançant càmeres amb fins de videovigilància.

Aquesta memòria ha d'identificar al responsable del tractament; les persones operadores del sistema i, si escau, de la seva instal·lació i manteniment; la justificació de la legitimitat del tractament; la justificació de la finalitat i la proporcionalitat del sistema; les dades personals tractades (concretant si es gravarà també la veu i la seva justificació); la ubicació i camp de visió de les càmeres; la definició de les característiques del sistema; el deure d'informació i els mitjans que es volen emprar per fer-lo efectiu; el període de conservació de les imatges; les mesures per avaluar el funcionament del sistema, i les mesures de seguretat, entre d'altres.

Qüestió diferent seria que es plantegés una modificació de la Llei del taxi per establir la base jurídica que fonamentés aquest tractament. Atès l'abast d'aquesta mesura legislativa, i les implicacions directes a tot el sector, caldria tenir en consideració la possibilitat de la

realització d'una avaluació d'impacte general en el context de l'aprovació d'aquest text normatiu.

En aquest sentit, l'article 35. 10 RGPD preveu:

"Cuando el tratamiento de conformidad con el artículo 6, apartado 1, letras c) o e), tenga su base jurídica en el Derecho de la Unión o en el Derecho del Estado miembro que se aplique al responsable del tratamiento, tal Derecho regule la operación específica de tratamiento o conjunto de operaciones en cuestión, y ya se haya realizado una evaluación de impacto relativa a la protección de datos como parte de una evaluación de impacto general en el contexto de la adopción de dicha base jurídica, los apartados 1 a 7 no serán de aplicación excepto si los Estados miembros consideran necesario proceder a dicha evaluación previa a las actividades de tratamiento."

A aquests efectes, pot resultar d'interès consultar la [Guia pràctica sobre l'avaluació d'impacte relativa a la protecció de dades](#), disponible al web de l'Autoritat.

En resum, sense perjudici de la necessària realització d'una avaluació de riscos, no semblaria que ens trobem davant d'un supòsit on es requereixi la realització d'una AIPD.

Conclusió

La instal·lació de càmeres a l'interior dels taxis, la gravació de les quals s'activi per la persona conductora en situacions de perill amb l'objecte de prevenir i, si escau perseguir agressions i altres conductes delictives perpetrades a l'interior del mateix, podria ser lícit a l'empara de l'interès legítim, previst a l'article 6.1.f) RGPD en relació amb l'article 22 LPDGDD, sempre que es dugui a terme d'acord amb els principis i garanties de la normativa de protecció de dades i les consideracions efectuades en aquest dictamen.

Barcelona, 5 de març de 2024